

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Suomen pohjavesivarojen yksityisen ulkomaalaisen sijoittajaomistuksen estämisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Ville Tavion /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 474/2019 vp:

Mitä hallitus aikoo tehdä varmistaakseen, että Suomen pohjavesivarojen yksityinen ulkomaalainen sijoittajaomistus estetään?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Pohjavesi on suomalaisten kansallisomaisuutta eikä sitä omista kukaan. Voimassa oleva vesi- ja vesihuoltolainsäädäntö turvaa sen, että pohjavedet säilyvät kansallisena luonnonvarana ja että vesihuoltopalvelujen hinta pysyy kohtuullisena. Osana maa- ja metsätalousministeriön asettamaa Kansallista vesihuoltouudistusta selvitetään kevään 2020 aikana nykyisen vesihuoltolainsäädännön toimivuus sekä kansainväliset kokemukset vesihuoltolaitosten talouden ja toimivuuden valvonnasta. Selvityksen perusteella arvioidaan tarpeet käynnistää lainsäädännön tarkistaminen.

Vesilaki (587/2011) turvaa Suomessa vesivarojen kestävästä käytöstä. Pohjavesivarjoja voidaan käyttää edellyttäen, että vesivarojen määrä tai laatu ei haitallisesti muutu, että vettä riittää ensisijaisesti talousveden saannin turvaamiseksi ja että vettä otetaan vesivarojen uusiutumisen sallimissa rajoissa.

Vesilain mukaan maaperässä olevaan pohjaveteen ei voi saada omistusoikeutta. Ulkomaalaiset tai kotimaisetkaan tahot eivät siten voi lain mukaan saada vesiluonnonvarjoja omistukseensa.

Vesilaissa säädetään perusteista, joilla omalla tai toisen alueella olevaa vettä voi saada käyttöönsä. Pohjaveden ottamiseen tarvitaan aluehallintoviraston myöntämä lupa, jos vedenotto voi haitallisesti muuttaa pohjaveden määrää tai laatua. Veden ottaminen vesihuoltolaitoksen tai vesihuoltolaitokselle vettä toimittavan tarpeisiin vaatii kuitenkin aina luvan, vaikutuksista riippumatta.

Vesilain mukaisessa vedenottoluvassa määrätään, mihin tarkoitukseen pohjavettä saa käyttää. Vesihuoltolaitokselle myönnetään lupa ottaa vettä talousveden valmistamiseksi ja jakamiseksi verkostossaan yhdyskunnan tarpeisiin. Vesihuoltolaitos ei voi luvan mukaan käyttää vettä muuhun tarkoitukseen.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 474/2019 vp

Vesilaissa säädetään myös siitä, miten erilaiset veden ottamistarpeet sovitetaan yhteen. Vedenotolupien myöntämisessä noudatetaan etusijajärjestystä (vesilain 4 luvun 5 §). Jos vettä ei riitä kaikkiin tarpeisiin, ensisijaisesti turvataan paikallinen vedenkäyttö eli talousveden saanti yksittäisille kiinteistöille ja yhdyskunnan vesihuoltoa varten paikkakunnalla. Näiden tarpeiden täytyttyä voidaan myöntää lupa ottaa vettä muuhun käyttöön paikkakunnalla, esimerkiksi paikallista teollisuutta varten, sekä lupa yhdyskuntien vesihuoltoon paikkakunnan ulkopuolisilla alueilla. Etusijajärjestyksessä viimeisenä on veden käyttö muun muassa teollisuuden tarpeisiin paikkakunnan ulkopuolella.

Vesihuollon maksuista säädetään vesihuoltolaissa (119/2001). Maksujen on oltava riittävät vesihuoltopalveluista aiheutuvien kustannusten kattamiseksi. Lain mukaan maksujen on kuitenkin oltava kohtuulliset ja tasapuoliset. Maksuihin saa sisältyä enintään kohtuullinen tuotto pääomalle. Vesihuoltolaitoksen on laadittava toiminnastaan kirjanpitolain mukainen toimintakertomus ja esitettävä siinä ymmärrettävässä muodossa tilinpäätöstiedot sekä tiedot vesihuollon hintatasoa, tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta kuvaavista tunnusluvuista. Laitoksen on julkistettava nämä tiedot sekä vesihuoltopalvelujensa hinnat ja niiden määräytymisperusteet yleisesti tietoverkossa.

Helsingissä 20.2.2020

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä